

Svenska Arkivförbundet

Nyhetsbrev #12, november 2022

Höstkonferensen blir digital och gratis!

På allmän begäran genomförs årets höstkonferensen digitalt via Teams. Programmet är i stort sett det samma – massor av olika perspektiv på samtidsdokumentation – men komprimeras till en dag, **torsdagen den 1 december**. Dessutom blir den **helt gratis!**

När pandemin fick fäste i Sverige började många minnesinstitutioner att dokumentera de uttryck, förändringar och känslor som covid-19 orsakade. Arbetar man på arkiv, museer eller andra minnesinstitutioner ser man det tydligt i historien: efter omvälvande händelser går människor snabbt över till att bygga nytt och lägga det traumatiska bakom sig. En minnesbild kan lätt förvanskas och förändras över tid, därför är det viktigt att dokumentera och bevara samtiden.

Hur ska man gå till väga när man dokumenterar? Varför ska man dokumentera? Vilka spår finns det i arkiven efter tidigare dokumentationer och kriser? Vad kan arkivmaterial bidra med i händelse av kris? Dessa är några av frågorna som står i centrum på konferensen tillsammans med exempel på dokumentationsinsatser som gjorts både i Sverige och internationellt.

Mer information och anmälan: <https://arkivforbundet.se/arrangemang/hostkonferens/>.

Sista dag för anmälan: 25 november 2022.

/ Amanda Vesterlund

Generalsekreterare på Svenska Arkivförbundet
Jag som tillträtt tjänsten som generalsekreterare för Svenska Arkivförbundet heter Amanda Vesterlund. Jag började jobba i september och jag har min arbetsplats på Arkivvägen 1 i Östersund. Min tidigare erfarenhet från arkivsektorn kommer från två enskilda arkivinstitutioner: Föreningsarkivet Västernorrland och Föreningsarkivet i Jämtlands län som arkivpedagog och arkivarie.

/ Amanda Vesterlund

Seminarium: Skyddet av kulturarvet vid krig

Den 2 november kl. 9-12 genomförde Stiftelsen Kulturarv utan gränser Sverige och Sveriges hembygdsförbund ett digitalt seminarium om skydd för kulturarv i händelse av krig. Seminariet vänder sig brett till museer, arkiv, hembygdsföreningar, församlingar och andra ägare och förvaltare av kulturegendom.

Seminariet kan ses i efterhand på Sveriges hembygdsförbunds Youtube-kanal:

<https://www.youtube.com/watch?v=R7HhopV-bKQ>

/ Amanda Vesterlund

Rapport Nordiska Arkivdagarna

De "Nordiska arkivdagarna" är ett samarbete mellan de nordiska riksarkiven. Vart tredje år hålls en konferens som ambulerar mellan länderna och denna gång var det Sveriges tur att stå värd. Konferensen ägde rum 1 - 2 september och gavs som hybrid. 477 personer deltog på plats i Stockholm, medan ytterligare 75 deltagare deltog digitalt.

Konferensen höll en hög nivå både som arrangemang och innehållsmässigt. Maria Cavallin och Lennart Ploom modererade. Drottningen och Kronprinsessan deltog under valda delar och talman Anders Norlén höll ett digitalt anförande där han bland annat pratade om demokratijubileet och arkivens viktiga betydelse. Han pratade också om tillgången till arkiv och hur den digitala tillgången till offentlighetens tjänster generellt har ökat under de senare åren, medan den fysiska har blivit sämre – något som måste åtgärdas.

Under rubriken "Samhällets krishantering ur ett arkivperspektiv - Insamling av data i kriser och dokumentation om corona-pandemin" deltog Svenska Arkivförbundet i en session tillsammans med representanter från övriga Norden (Bettina Westerholm; Eva Tegnhed; Marja-Leena Jalava; Peter Sivervall; Jette H. Kjellberg; Lars Kjær; Bente Jensen) där man berättade om olika insamlingar och dokumentationer som gjorts utifrån Corona-pandemin. Veli-Matti Pussinen höll i trådarna och ledde diskussionen som följde efter presentationerna.

Nästa gång det beger sig, blir år 2025 i Oslo.

/ Eva Tegnhed

Enkät om frivilliga på arkiv

Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik (NCK) undersöker förekomsten av volontärer på arkiv. Undersökningen rör både offentlig och enskild sektor i de nordiska länderna. Svara gärna på enkäten oavsett om det arbetar frivilliga vid ditt arkiv eller inte.

Mer information och enkäten: <https://nckultur.org/survey-of-volunteers-at-archives/>

/ Amanda Vesterlund

Datum för Förbundsstämman 2023: 10–11 maj

Den 10–11 maj samlas Svenska Arkivförbundet för förbundsstämma. Mer information kring plats och program kommer i början av nästa år.

/ Amanda Vesterlund

Valberedningen har ordet

Härmed uppmanar valberedningen samtliga medlemmar att aktivt delta i det här arbetet och komma in med nomineringar till de olika funktionerna inom Arkivförbundet.

Vad gör valberedningen?

Valberedningen är en funktion inom Arkivförbundet som har en självständig ställning mellan Förbundsstyrelsen och medlemsorganisationerna. Den vanligaste uppgiften består i att försöka utvärdera lämpliga ledamöter till styrelsens arbete. Här ingår även att ha dialog med Förbundsstyrelsen under pågående verksamhetsår, för att ta del av styrelsearbetets dynamik.

En valberedning har inte någon juridisk status. Men naturligtvis så beaktar vi i Svenska Arkivförbundets valberedning en form av yrkesetisk lojalitet och "tystnadsplikt" – det är öppet för enskilda organisationer, medlemsrepresentanter och styrelseledamöter, att kontakta oss med frågor eller synpunkter.

Inför Förbundsstämman 2023

Vid Förbundsstämman 2023 ska ett antal val genomföras. Ordförande sitter alltid på ett 1-årigt mandat. Styrelseledamöter sitter på ett 2-årigt mandat och dessa väljs växelvis, vilket innebär att minst fyra ledamöter är aktuella för omval eller möjligen avsäger sig fortsatt uppdrag. Revisorer (två personer) väljs även de växelvis på 2-årigt mandat, därvid väljs en ordinarie och en suppleant (på 1-årigt mandat) vid varje Förbundsstämma.

Valberedningen önskar

Oavsett vilket enligt ovan – så äger alltid medlemsorganisationerna möjligheten att nominera personer till samtliga funktioner inom Svenska Arkivförbundet. Det är sedan valberedningens arbete att presentera ett genomarbetat förslag inför de val som ska genomföras vid Förbundsstämman.

SÅ -härmed uppmanar valberedningen samtliga medlemmar att aktivt delta i det här arbetet och komma in med nomineringar till de olika funktionerna inom Arkivförbundet. Enklast gör ni er nominering till: valberedning@arkivforbundet.se.

Önskar ni diskutera funktioner eller veta mer om vad de olika funktionerna innebär, så vänligen kontakta Per Lundin (sammanställande i valberedningen) på tel. 0706-34 83 13 eller på valberedningens mailadress enligt ovan.

/ Per Lundin

Kollegor emellan

Årets sista närverksträff med "Kollegor emellan" sker torsdagen den 15 december kl. 11-12. Temat för träffen är "Att tänka på vid årets slut".

När ett år går mot sitt slut finns det en del av saker för en arkivansvarig att tänka på. Accessionsordning ska sammanställas, gallring kanske ska utföras, de sista dokumenten från året som fortfarande inte kommit till arkivet behöver fångas in. I slutet finns det tid för öppet forum med övriga frågor och tankar.

Träffarna genomförs via Teams. Anmäl dig till [amanda.vesterlund\[at\]arkivforbundet.se](mailto:amanda.vesterlund@arkivforbundet.se) så får du en möteslänk.

/ Amanda Vesterlund

Svenska Arkivförbundet träffar utredningen av Kultursamverkansmodellen
Den 24 november träffar Svenska Arkivförbundets Maths Isacson och Amanda Vesterlund utredningen av Kultursamverkansmodellen för att diskutera de enskilda arkivens roll i samverkansmodellen. Vill din organisation göra ett medskick inför mötet? Kontakta Svenska Arkivförbundet via [info\[at\]arkivforbundet.se](mailto:info@arkivforbundet.se).

/ Amanda Vesterlund

Historien om Sverige

Historien om Sverige är SVT:s största satsning någonsin och det ska bli en spännande, storslagen och lättillgänglig serie för den breda publiken. I tio episoder berättas vår gemensamma historia, från istid till våra dagar.

I samband med publiceringen under hösten 2023 bjuder SVT in arkiv, museer, bibliotek, hembygdsföreningar m.fl. att tillsammans skapa en historiekampanj, eller rörelse. Visionen kommer från Danmark där man i ett liknande projekt samlade sig och gick ut i en gemensam kampanj för att

tillsammans skapa, och möta, ett stigande historieintresse bland befolkningen. I Danmark handlade det om "nya" utställningar på historiska museum, historiska events på arkiv, museum och bibliotek samt en gemensam marknadsföring.

Svenska Arkivförbundet kommer att bjuda in till en digital informationsträff tillsammans med SVT:s producenter under början av 2023.

/ Amanda Vesterlund

Årets medlemsavgifter

Årets utskick av fakturor för inbetalning av medlemsavgifter har av olika omständigheter varit försenade. Som många av er medlemmar säkert uppmärksammat fick ni nyligen Svenska Arkivförbundets faktura rörande medlemsavgift 2022. Sedan årsmötet har vi gjort förändringar i verksamhetsadministration, ekonomifunktion och ekonomiprogram vilket medfört att medlemsfakturering blivit fördröjd.

Vi ber om ursäkt om detta har skapat huvudbry för våra medlemmar. Rutin för fakturering av medlemsavgifter är att detta ska ske under första kvartalet innevarande år i fortsättningen.

/ Anna Ketola

Arkivens dag 12 november

Arkivens dag är alltid andra lördagen i november och i år infaller denna dag den 12 november.

Årets tema är *Myter och mysterier*. Ordet "arkiv" associerar till "det sparade", och kan också hinta om gömda skatter, överraskningar och upptäckarglädje. Att vara arkivforskare är att ge sig ut på en upptäcktsfärd i historien.

Arkivens dag har sedan 1998 arrangerats i Sverige som ett nationellt arrangemang för att väcka intresse för mångfalden i arkiven, arkivens verksamhet och för att värna om demokrati och det fria ordet.

Arkivens dag är ett samarbete mellan arkivens samtliga sektorer och omfattar alla typer av arkivinstitutioner över hela landet. Genom program, utställningar och öppet hus denna lördag (eller i anslutning till Arkivens dag) vill arkiven uppmärksamma möjligheten att göra spännande resor till förfluten tid. Vi vill också lyfta fram arbetet med att säkerställa den information som skapas idag. Arkivens dag bidrar till att öka synligheten och kunskapen att arkiven är både samhällets minne av förfluten tid och för framtiden.

Gå gärna in på webbplatsen www.arkivensdag.nu för att finna aktiviteter och program nära dig. I år kan du bli en arkivdetektiv, låta dig förundras, skrämmas och fascineras av märkligheter, spöken och oknytt. Kanske få veta mer om hur man fyller luckorna i sin släktforskning eller bara njuta och betagas av att färdas genom tid tillsammans med bevarade berättelser i arkiven.

/ Anna Ketola

Den nationella arkivdatabasen, NAD

Den Nationella arkivdatabasen, NAD, är en angelägen fråga för många av oss inom arkivsektorn. Databasen är också regelbundet under diskussion. Många gånger är frustrationen stor över att det är svårt att hitta till databasen inne på Riksarkivets hemsida, svårt att använda sig av den, svårt att kunna leverera och krångligt att exportera data. Arkivförbundet har genom Samarbetsrådet, Riksarkivets organ för samarbete med enskilda sektorn, diskuterat frågan flera gånger under det senaste året.

Från Riksarkivets sida kämpar man för att få till en finansiering för att kunna fortsätta administrera databasen överhuvudtaget. Det finns helt konkret inte något formellt uppdrag till Riksarkivet att faktiskt driva NAD, vilket är en stor skillnad mot hur det till exempel fungerar med bibliotekens databas Libris. I ekonomiska kristider har Riksarkivet uttalat att man inte kommer kunna prioritera arbetsområdet.

Ledamöterna från den enskilda arkivsektorn inom Samarbetsrådet har under året formulerat en skrivelse till Riksarkivet där man trycker på att NAD i sin idé är viktig för hela sektorn, men att det finns ett avstånd mellan Riksarkivet och övriga arkivsektorn när vi pratar om angelägenheten av databasen. Som ett svar på skrivelsen har riksarkivarie Karin Åström Iko och NAD-ansvariga Pauline Tjergefors vid det senaste mötet med rådet utlovat att man ska arrangera användarträffar där sektorn tillfrågas och informeras om NAD och dess varande. På så sätt hoppas vi kunna skapa en dialog mellan Riksarkivet och de enskilda arkivinstitutionerna. Mer information om detta kommer framöver.

/ Eva Tegnhed

Nationell ämneskonferens: arkivvetenskap

I slutet av september hölls en tvådagars nationell ämneskonferens i arkivvetenskap på Arkivcentrum i Karlstad. Tolv personer deltog varav åtta företrädare för landets universitet och högskolor med arkivutbildningar. Arkivförbundet representerades på plats av Hans Helling medan ordföranden Maths Isacson via zoom berättade om Arkivförbundets verksamhet.

Presentationen av utbildningarna under första dagen visade på likheter och skillnader i upplägg, antalet studenter, anknytning till andra ämnen och på behoven. Frågor som diskuterades var kursfinansieringen, uppdragsutbildningar och utbyte av föreläsare. Annat som avhandlades var utbildningarnas styrkor och svagheter, behovet av e-arkivutbildningar, utvecklingen av pedagogiken och behovet av att utbilda ledande tjänstemän och politiker i arkivfrågor. Deltagarna beslöt att verka för publicering av ny kurslitteratur och undersöka möjligheterna att ta fram en kortare publikation om arkiv och arkivfrågor för tjänstemän och politiker. Nästa ämneskonferens planeras äga rum i Göteborg nästa höst.

/ Maths Isacson